

# **Norrbottens läns blivande dansinstitution**

- Placering, verksamhet och organisation

## **Innehållsförteckning**

### **Sammanfattning**

#### **1. Inledning**

- 1.1. Uppdrag
- 1.2. Metod

#### **2. Bakgrund**

- 2.1. Dansens nationella struktur
- 2.2. Dansens utveckling i Norrbottens län
- 2.3. Dansen i Norrbottens län 2011/2012
- 2.4. Dans i Nords roll i länets dansutveckling

#### **3. Dansområdets behov**

- 3.1. Danskonstområdets svagheter
- 3.2. Svagheter i Norrbottens läns dansmiljö
- 3.3. Norrbottens läns dansmiljös styrkor

#### **4. Analys och förslag**

- 4.1. Dansinstitutionens funktion
- 4.2. Dansinstitutionens geografisk placering
- 4.3. Institutionens verksamhet, lokaler och personalbehov
- 4.4. Huvudman
- 4.5. Finansieringsbehov
- 4.6. Dans i Nords roll i institutionen
- 4.7. Organisation
- 4.8. Institutionens vidgade verksamhet

Bifogad bilaga 1:3 Den svenska dansstrukturens aktörer

Bifogad bilaga 2:3 Dansaktörer i Norrbottens län 2011/2012

Bifogad bilaga 3:3 Dans i Nord aktiviteter under åren 2000-2010

## **Sammanfattning**

Utredningens syfte är att fastställa var en regional dansinstitution i Norrbottens län bör placeras. Institutionen ska omfatta både pedagogisk verksamhet och föreställningsverksamhet.

För att komma fram till vilken placering som gynnar länet som helhet bäst har utredningen försökt ringa in vilka behov det finns inom dansområdet lokalt och regionalt. Utredningen har också strävat efter att fastställa hur en institution i Norrbottens län kan stärka dansområdet nationellt.

Den samlade bilden är att Norrbottens län har ett stort utbud av dansaktiviteter. Föreningslivet omfattar många dansföreningar och kurser och i nio av länets fjorton kommuner bedriver man kommunal dansverksamhet riktad till barn och unga. Länet har också ett rikt utbud av dansutbildningar. I Piteå finns det tre riksrekryterande utbildningar (Svenska Balettskolan i Piteå, Strömbackaskolans estetiska spetsutbildning dans, Luleå tekniska universitets danslärarutbildning) och i Luleå finns det ytterligare en (Luleå Gymnasieskolas estetiska spetsutbildning dans). På Luleå tekniska universitet i Piteå bedriver man dansrelaterad forskning. I länets sydligaste kommun finner man också det nationella institutet Stiftelsen Dans i skolan som arbetar för att stärka forskning och metodutveckling inom nämnda område. I regionen finns en väl spridd skara yrkesdansutövare men de flesta som försörjer sig på dans bor och verkar i eller med utgångspunkt från Luleå och Piteå. I de flesta kommuner kan man med viss regelbundenhet se professionella dansföreställningar.

Den norrbottniska dansmiljön är relativt stark men den har också brister. De tre kommuner som har länets minsta befolkningmängd har ett mycket begränsat antal dansaktiviteter. Dessa kommuners möjligheter att arrangera dansföreställningar är små och det pedagogiska arbetet med dans sker nästan uteslutande när det finns ekonomiskt utrymme att köpa (subventionerade) tjänster från Dans i Nord.

Även i kommuner med många dansaktörer och väl etablerade dansverksamheter finns det svagheter. Svenska Balettskolan i Piteå talar om att eleverna behöver få en närmare relation till yrkesdansarmiljön för att utvecklas och i Luleå är bristen på lokaler ett stort problem för såväl yrkesdansutövarna som kommunens dansföreningar och dansintresserade publik. Utan en tillgänglig scen går det inte att arrangera föreställningar.

De svenska danskonstnärerna efterlyser fler professionella scener, fler turnéslingor och fler plattformar för konstnärligt utvecklingsarbete. Många anser också att unga nyutbildade dansare bör erbjudas fler praktikplatser och längre kontinuerliga arbeten för att ha en chans att utvecklas.

Både Piteå kommun och Luleå kommun uttrycker ett starkt intresse av att bidra till att Norrbottens län får en dansinstitution. I Piteå är det framförallt kommunens stora satsning på dansutbildningar som motiverar behovet av en regional dansinstitution. I Luleå är det en stor intresserad publik och den stora skaran dansutövare som är argumenten för att institutionen ska ligga där.

I Piteå vill man etablera institutionen i Acusticumområdet där kreativa näringar, Luleå tekniska universitets utbildningar, Norrbottensmusiken och Studio Acusticums konsertsal och Black Box utgör en intressant plats.

I Luleå vill man skapa en offentlig kulturmiljö där publiken kan ta del av ett brett spektra av konstupplevelser. Idag omfattar miljön Norrbottensteatern och Kulturens Hus där bl.a. Norrbottensmusiken, Luleå Konsthall och Biblioteket har sina lokaler. Nu vill man även etablera en arena för danskonsten.

Förutom de nämnda kommunerna har LKAB och representanter från Gällivare kommun visat ett intresse av att skapa en plattform för danskonst i Malmfälten.

Av ovanstående har utredningen dragit slutsatsen att Norrbottens läns dansinstitution bör omfatta ett regionalt centrum för pedagogiskt arbete inom dansområdet samt ett regionalt centrum för danskonst/dans som scenkonst. Utredningen anser att centrumet för danskonst bör ligga i Luleå och att det pedagogiska centrumet bör ligga i Piteå.

För att möta Piteå kommuns dansutbildnings behov av närhet till en yrkesdansarmiljö föreslår utredningen att Norrbottens läns landsting tillsammans med Piteå kommun undersöker möjligheterna att institutionens verksamhet på sikt även omfattar ett juniorkompani/projektkompani.

För att förankra danskonsten i länets inland föreslår utredningen att Norrbottens läns landsting tillsammans med Gällivare kommun och LKAB undersöker möjligheterna att skapa en plats för research och residens i Gällivare.

Vid Dans i Nord finns det lång erfarenhet av att producera dans, arrangera turnéer, ansvara för konstnärliga och pedagogiska projekt samt leda stora interkulturella och internationella samarbeten. Utredningen föreslår därför att Dans i Nord blir institutionen genom att Dans i Nord omvandlas till två verksamheter med en gemensam och överripande administrativ ledning.

## **1. Inledning**

### **1.1 Uppdrag**

I Norrbottens läns kulturplan för 2011- 2013 framhålls att ett särskilt arbete för infrastruktur inom dansområdet behöver göras. I planen uttalas också att danskonsten på sikt ska erbjudas en institutionell bas i Norrbotten och att en utveckling i den riktningen ska ske under programperioden.

Som ett första steg i processen har Norrbottens läns landsting gett undertecknad i uppdrag att genomföra en utredning som fastställer var en dansinstitution i Norrbotten bör vara placerad. Uppdragsgivaren har betonat att det är av betydelse för utredningen huruvida någon eller några kommuner uttalar ett särskilt intresse för ett danshus med föreställningsverksamhet och pedagogisk verksamhet. En förutsättning ska vara att aktuella intressenter avser en verksamhet som bedrivs på god nationell nivå. Vidare har uppdragsgivaren begärt en genomlysning av de svårigheter som avstånden i Norrbotten medför samt en belysning av Dans i Nords roll för danshusets verksamhet. Utredningen ska även fokusera kring finansieringsbehoven, huvudmannaskap och verksamhetsform. Möjlig samfinansiering bör också beröras.

### **1.2 Metod**

Utredningen har omfattat intervjuer och dialogmöten med; kommunala tjänstemän och politiker, lokala, regionala och nationella kulturinstitutioners konstnärliga ledare (chefer), rektorer för dansutbildningar och kulturskolor, representanter för universitets- och högskoleutbildningar med dans, forskare, företrädare för dansområdets branschorganisation, scenkonstarrangörer, nyckelpersoner i nationella och interregionala dansnätverk, ägare av dansagenturer/projektbyråer, personer med scenteknisk kompetens, koreografer, dansare, danspedagoger, danslärare, performance art- och nycirkuskonstnärer, studenter vid högre dansutbildningar och verksamhetsansvariga för Norrbottens läns större dansföreningar (se Tacklista sid 23-24).

Som ett led i arbetet har även en enkät sammanställts och distribuerats till; Norrbottens läns kommuners kulturchefer och/eller kultursekreterare, länets kulturskolors rektorer samt regionens folkhögskolor och studieförbund. Enkäten har i första hand syftat till att uppdatera länets kartläggning av dansområdet men den har också lämnat utrymme för synpunkter gällande Norrbottens läns framtida dansinstitution.

Utredningens övergripande frågeställningen har varit:

- Hur kan en dansinstitution i Norrbottens län stärka dansområdet lokalt, regionalt och nationellt?

## 2. Bakgrund

### 2.1 Dansens nationella struktur

Den regionalisering av kulturpolitiken som initierades under 1970-talet omfattade aldrig dansområdet. Under de år när många länsteatrar och länsmusikinstitutioner etablerades i olika delar av landet var dansen fortfarande en relativt liten och mycket storstadskoncentrerad konstform. De flesta utövarna bodde och verkade i de tre största städerna och endast en minoritet av svenska folket hade sett en professionell dansföreställning. Sedan dess har lokala, regionala och nationella insatser skapat förutsättningar för danskonsten att växa och få en större geografisk spridning. Idag består det svenska danslandskapet av många aktörer med olika uppdrag, funktioner och intresseområden. Tillsammans utgör de en slags interregional struktur för dansen som i hög grad bygger på samverkan.

I korthet omfattar Sveriges nuvarande dansstruktur<sup>1</sup> fem institutioner med större dansensembler, en institution med en mindre ensemble, en institution med ett nystartat projektkompani, en institution för dansgästspel, fyra fria dansscener samt ytterligare ett antal institutioner, kommunala verksamheter och fria aktörer som regelbundet och relativt frekvent presenterar dans som scenkonst. Av de nämnda parterna är det endast två som är fristående dansinstitutioner<sup>2</sup>.

Landets 17 danskonsulentverksamheter, tre nätverk som samarbetar kring turnéer, ett antal agenturer/projektbyråer, ett produktions- och kunskaps hus, de fria dansutövarna och deras branschorganisation samt Dansalliansen<sup>3</sup> är andra delar av strukturen.

Slutligen har vi dansområdets utbildningar som i olika grad samverkar med varandra men också med de övriga dansaktörerna. De yrkesinriktade utbildningarna är Dans- och Cirkushögskolans utbildningar inom dans, koreografi, danspedagogik och cirkus, Luleå tekniska universitets dansläroutbildning<sup>4</sup>, Folkuniversitetets dansutbildningar vid Balettakademien i Stockholm och Balettakademien i Göteborg samt Riddarfjärdsskolans Gymnasiums/Kungliga svenska balettskolans yrkesdansutbildning i Stockholm.

Bland de förberedande utbildningarna finner vi tre gymnasieskolor med Estetisk spetsutbildning dans. Tanken är att eleverna vid de estetiska spetsutbildningarna ska komma längre i sin utbildning än eleverna i det ”vanliga” Estetiska programmet. Ett

---

<sup>1</sup> Beskrivningen är mycket övergripande. I bif. bilaga 1:3 presenteras aktörerna med namn och en kort beskrivning av deras respektive verksamheter.

<sup>2</sup> De övriga parterna är antingen utominstitutionella eller enheter inom institutioner som bedriver verksamhet inom flera konstområden.

<sup>3</sup> En arbetsmarknadspolitisk och kulturpolitisk reform som syftar till att skapa social och ekonomisk trygghet för det fria dansområdets utövare.

<sup>4</sup> Vid Dans- och Cirkushögskolan och Luleå tekniska universitet bedrivs även dans- och dansrelaterad forskning.

krav för att få spetsutbildningsstatus är att utbildningen bedrivs i nära samarbete med en högskola.

Sveriges tre förberedande dansarutbildningar för elever i grundskolans åk 4-9 finns vid Kungliga svenska balettskolan i Stockholm, Svenska Balettskolan i Göteborg och Svenska Balettskolan i Piteå.

Norrbottnens läns parter i den beskrivna strukturen är: Dans i Nord (danskonsulentverksamhet och nätverk som samarbetar kring turnéer), Luleå tekniska universitet, Institutionen för konst, kommunikation och lärande (danslärarutbildning), Luleå Gymnasieskolas och Strömbackaskolan i Piteås Estetiska spetsutbildningar med inriktning dans samt Svenska Balettskolan i Piteå.

## **2.2 Dansens utveckling i Norrbottens län**

Att dansen har blivit mer tillgänglig för fler märks inte enbart i de befolkningstäta regionerna. I jämförelse med 1970-talet har Norrbottens läns invånares möjligheter att utöva dans, ta del av dans som scenkonst och utbilda sig inom dansområdet ökat markant.

För att ge en bild av den utveckling som ägt rum presenteras här en kort historik där insatser av strukturbyggande betydelse redovisas<sup>5</sup>.

### 1984/1985

Kiruna kommun erbjuder barn och unga möjlighet att träna klassisk balett på sin fritid.

### 1989/1990

Kalix kommun startar försöksverksamhet med dans, bild, musik och teater för barn och unga (Barn- och ungdomskulturcentrum med anställda pedagoger).

### 1992

Norrbottnens läns landsting och Statens Kulturråd tar gemensamt initiativet till att starta Sveriges första försöksverksamhet med länsdanskonsulent.

Estetiskt program med dansinriktning startar på gymnasiet i Luleå.

### 1994/1995

Barents Danssamarbetet, med Barents Dansråd som nav, startar på initiativ från Norrbotten. Danskonsulentverksamheten driver projektet.

---

<sup>5</sup> Historiken omfattar inte föreningslivets och privata aktörers insatser. För kännedom bör därför nämnas att redan på 1920-talet bildades Svenska Folkdansringens första folkdansföreningar i Norrbottens län och 1969 startade Luleå Rytmik- och Balettförening (Luleå Balett & Dansinstitut) sin dansundervisningsverksamhet. I mitten av 1980-talet började utbildade folkdanspedagoger sälja dansundervisningstjänster till länets skolor och 1984 blev det möjligt att ta del av dansklasser vid den privata dansskolan Dansstudio Rose i Luleå.

Danskonsulentverksamheten tar initiativet till ett första möte mellan Norrbottens läns kulturpolitiker och Kungliga Svenska Balettskolans rektor.

#### 1996

Pajala kommun startar kulturskola med dansundervisning för barn och unga.

Piteå kommun inleder projekteringen av en skolintegrerad dansutbildning för grundskoleelever.

#### 1997/1998

Glesbygdsmodellen - kommunal dansverksamhet för barn och unga startar i Gällivare, Haparanda, Jokkmokk, Luleå och Piteå. Projektet är ett samarbete mellan kommunernas kultur- och/eller utbildningsförvaltningar och länets danskonsulentverksamhet.

Musikhögskolan i Piteå (Luleå tekniska universitet) i samarbete med danskonsulentverksamheten startar 5hp-kurser i Dans och dansmetodik.

#### 1999/2000

Piteå kommun startar förberedande skolintegrerad dansutbildning för elever i åk 7-9 (Svenska Balettskolan i Piteå).

Sveriges första regionala resurs- och utvecklingscentrum för dans; Dans i Nord bildas. Huvudman är Piteå kommun. I ett avtal mellan Norrbottens läns landsting och Piteå kommun finns verksamhetens regionala uppdrag formulerat.

#### 2003

Musikhögskolan i Piteå (Luleå tekniska universitet) startar Sveriges första danslärarutbildning 140-180 hp. Dans i Nord medverkar i projekteringsarbetet.

#### 2004

Dans i Nord i samarbete med lokala arrangörer startar projektet/gästspelsverksamheten Se dans!

Luleå tekniska universitet, Institutionen för musik och medier, anställer en koreograf som doktorand inom området Musikalisk gestaltning.

#### 2005

Yrkesdansprogrammet startar på gymnasieskolan/Strömbäckaskolan i Piteå.

#### 2008

Dans i Nord projekterar möjligheterna att genomföra EU-projektet Danspoolen.



2009

Luleå tekniska universitet, Institutionen för konst, kommunikation och lärande går samman med Piteå kommun och inrättar en kommundoktorandtjänst inom området Dans och lärande.

Luleå tekniska universitet blir huvudman för Institutet Dans i skolan<sup>6</sup>.

Dans i Nord leder projekteringen av det interregionala EU-projektet Artic Dance Circle.

2010

Dans i Nord startar EU-projektet Danspoolen som syftar till att bredda regionens danskonstnärers arbetsmarknad.

Gymnasieutbildningarna i dans vid Luleå Gymnasieskola och Strömbäckskolan i Piteå blir estetsiska spetsutbildningar med rätt att rekrytera elever från hela landet.

EU-projektet Artic Dance Circle startar. Projektet syftar till att öka förutsättningarna till interregional samproduktion och unga dansutövares erfarenhetsutbyten. Skellefteå kommun är projektägare och Dans i Nord, Jojo Oulun Tanssin Keskus ry, Pyhäsalmi Tanssin ry samt Dansearena Nord är samverkansparter.

Dans i Nord blir en part i Dansnät Sverige.

### **2.3 Dansen i Norrbottens län 2011/2012**

Vid Luleå tekniska universitet (Ltu), Institutionen för konst, kommunikation och lärande i Piteå finns en av Sveriges två danslärarutbildningar. Vid Ltu i Piteå bedriver man även dansforskning med konstnärlig och pedagogisk inriktning.

Stiftelsen Institutet Dans i skolan arbetar för att stärka forskning och metodutveckling inom området Dans i skolan. Stiftelsen har sitt säte i Piteå och ett kansli i Stockholm.

I Luleå och Piteå finns två av landets tre Estetiska program med spetsutbildning dans. I Piteå finns även Svenska Balettskolan som är en av Sveriges tre förberedande dansarutbildningar för grundskolelever i åk 4-9.

Arvidsjaur, Gällivare, Haparanda, Kalix, Kiruna, Luleå, Pajala, Piteå och Älvsbyn har kulturskolor med dansverksamhet för barn och unga. I sex av de nämnda kommunerna omfattar verksamheten dans i skolan. Sju av kommunerna har anställda danspedagoger/danslärare. Två kommuner köper pedagogiska danstjänster från Dans i Nord.

---

<sup>6</sup> 2011 blir Institutet Dans i skolan en stiftelse och får därmed en självständigare roll i förhållande till Ltu.

I Jokkmokk projekterar man möjligheten att starta en ny form av kulturskola där dans ska vara ett av skolans verksamhetsområden och i Boden är kontinuerlig dansverksamhet en del av Musikskolans utvecklingsplan. I Kiruna vill man att den pågående danssatsningen inom skapande skola ska leda fram till att Kulturskolans nuvarande dansverksamhet vidgas till att även omfatta obligatorisk dansundervisning för kommunens samtliga skolelever.

I Boden, Gällivare, Haparanda/Torneå, Jokkmokk, Kalix, Kiruna och Pajala bor en eller flera personer som försörjer sig på dans men de flesta av länets yrkesdansutövare finner man i Piteå och Luleå. Förutom de professionella utövare som är permanent bosatta i regionen finns det en stor skara unga danskonstnärer som periodvis bor och verkar i länet och då framförallt i/med utgångspunkt från Luleå eller Piteå.

Föreningslivet omfattar 39 dansföreningar samt sex föreningar som parallellt med andra aktiviteter har en kontinuerlig dansverksamhet. Våren 2012 arrangerar länets studieförbund 88 kurser/cirklar i dans. I regionen finns tre privata dansföretag/dansskolor.

Dans i Nords regionala verksamhet omfattar workshops, seminarier, temadagar, skapande skola-insatser, föreställningar, projektet Danspoolen, projektet Artic Dance Circle, Barents danssamarbetet m.m. De kommunala dansverksamheterna i Arvidsjaur och Älvsbyn köper pedagogtjänster

#### **2.4 Dans i Nords roll i länets dansutveckling**

Under perioden 1992 – 2011 har danskonsulentverksamheten och därefter Dans i Nord initierat, koordinerat och varit drivande i flertalet av länets långsiktiga dansutvecklingsprojekt. Parallellt har de nämnda verksamheterna kontinuerligt producerat, arrangerat och förmedlat pedagogiska danstjänster och konstnärliga dansupplevelser.

Som exempel kan nämnas att Dans i Nord under perioden 2000 – 2010 har producerat 25 föreställningar<sup>7</sup> och 18 kortare dansverk samt förmedlat, turnélagt och i viss utsträckning varit arrangör av 676 föreställningar och 251 professionella dansframträdanden på festivaler, mässor, konferenser och arbetsplatser. De aktuella årens pedagogiska insatser har bl.a. omfattat 4 413 workshops varav 3008 har genomförts i skolor. Vidare har länets yrkesdansutövare erbjudits möjlighet att ta del av 114 workshops/seminarier och dansintresserade unga fått tillfälle att delta i årliga dansläger. Verksamheten har också skapat förutsättningar för människor i olika åldrar och med olika bakgrunder att under professionella danskonstnärers ledning skapa 28 unika dansverk. Genom föreläsningar, längre projekt, sommarakademier m.m. har lärare och skolledare fått möjlighet att fördjupa sina kunskaper om dans. Residens för

---

<sup>7</sup> Varav 11 har varit samproduktioner.

unga nyutbildade och etablerade danskonstnärer samt projekt specifikt riktade till pojkar/män, äldre och människor med olika former av funktionsnedsättningar är ytterligare exempel på aktiviteter som har genomförts.

Under perioden har Dans i Nords projekt inneburit samarbeten och utbyten med organisationer, institutioner eller fria dansutövare i Norge, Finland, Danmark, Island, Ryssland, Ukraina, Österrike, Belgien, England, Frankrike, Spanien och Kanada. Förutom nämnda aktiviteter har Dans i Nord regelbundet sökt medel för att finansiera den egna verksamheten och det regionala dansutvecklingsarbetet<sup>8</sup>.

### **3. Dansområdets behov**

#### **3.1 Danskonstområdets svagheter**

Trots att dansområdet har expanderat är det långt kvar innan danskonsten har en stark nationell struktur. Danskonstnärerna efterfrågar fler professionella scener<sup>9</sup> för dans, fler turnéslingor med starka arrangörer och fler plattformar för konstnärligt utvecklingsarbete.

De svenska nyutbildade dansarna har svårt att hävda sig i konkurrensen om längre anställningar/kontrakt. Det är särskilt problematiskt eftersom det är i det regelbundna arbetet och mötet med professionella dansutövare med större eller andra erfarenheter som de unga dansarnas möjligheter att utvecklas är bäst. Många dansaktörer efterlyser därför fler möjligheter till praktik och längre kontinuerliga arbeten för de unga.

De senaste decennierna har danskonsten både breddats och blivit skarpare. Den utveckling som har ägt rum har resulterat i att dans idag betraktas som en av de mest nyskapande konstformerna. I det svenska och internationella danslandskapet finns det en mängd olika riktningar. Politisk, filosofisk, processorienterad, interdisciplinär<sup>10</sup> och interaktiv är några ord som beskriver tendenser inom den samtida dansen. Även om många dansverk skapas för offentliga miljöer eller specifika platser/rum utanför teatrarna är det scenen som är den absolut vanligaste arenan för danskonsten. I Sverige finns många scener men det är få som har den flexibilitet som danskonstens mångfald kräver.

Dans är en internationell konst. Varje år är det åtskilliga scener, produktionshus m.m. i olika delar av Europa som riktar förfrågningar till Dansens Hus (Stockholm) gällande europeiska projektsamarbeten. Dansens Hus stora verksamhet och

---

<sup>8</sup> I bifogad bilaga 3:3 presenteras en sammanställning av Dans i Nords genomförda aktiviteter 2000 – 2010.

<sup>9</sup> Scener med personal, tekniska, rumsliga och ekonomiska förutsättningar samt ett uppdrag/intresse av att kontinuerligt ta emot dans.

<sup>10</sup> två eller flera konstuttryck interagerar i samma verk.

ekonomiska restriktioner gör att man har valt att begränsa sin medverkan i större europeiska projekt till två projekt/år. Eftersom det är få svenska aktörer som kan axla samma ansvar som Dansens Hus går Sverige miste om många möjligheter till internationellt delfinansierade aktiviteter. Mer konkret betyder det att Sverige förlorar möjligheter till; internationellt stöd till svenska danskonstnärer, spridning av svensk danskonst till andra länder, internationella danskonstupplevelser för den svenska publiken etc.

### **3.2 Svagheter i Norrbottens läns dansmiljö**

Kartläggningen av dansaktörerna i Norrbottens län visar att regionen har en omfattande och växande dansverksamhet. Samtidigt finns det geografiska områden där dansen är svag.

I Arjeplog, Övertorneå och Överkalix finns inga yrkesdansutövare, ingen permanent dansverksamhet och ett föreningsliv med få dansorienterade aktörer. Tjänstemän i de nämnda kommunernas Kultur- och Fritidsförvaltningar samt enskilda scenkonstarrangörer ger uttryck för ett intresse av att stärka dansområdet men påpekar samtidigt att ekonomiska begränsningar och i vissa fall även bristen på ändamålsenliga lokaler gör det svårt.

*”Vi vill att barnen ska få mer dans men vi har inte de ekonomiska resurserna. Inom förskolan har man önskemål om att danspedagogerna ska komma ut i verksamheterna 2ggr/år för att sporra både barn och personal. Grundskolan har liknande önskemål men vill även att elever i t.ex. årskurs 8 ska bli inbjudna till en dansföreställning i en konsertlokal. Dansföreställningar är ofta dyra så det vore bra med en subventionerad kostnad efter kommunstorlek”*

Christina Sundqvist, Kultur- och Fritidsansvarig, Arjeplog

*”Själv har jag ju mycket god erfarenhet av dans som aktivitet i skolan. När jag jobbade i skolan hade vi mycket gott samarbete med Dans i Nord och jag ser det som väldigt viktigt att dansen får ett större utrymme i barnens och ungdomarnas liv men känner mig samtidigt osäker på hur det skall gå till. Är öppen för förslag dock! Inom vår förening vill vi gärna arrangera dans men för ett par-tre år sedan visade vi intresse för en dansuppsättning från Riksteatern och då gick det inte att genomföra eftersom vår lokal var för liten”*

Anneli Nilsson, f.d. rektor samt ordf. i Överkalix Riksteaterförening

*”Skolan är helt klart intresserad av att eleverna ska få mer dans”*

Henry Barsk, Kultur- och fritidssamordnare, Övertorneå

Även i de kommuner där dansen är stark finns det svagheter. I Piteå talar man om behovet av professionella förebilder för den förberedande dansutbildningens elever.

Den revidering av Svenska Balettskolan som har ägt rum<sup>11</sup> innebär att kraven på elevernas årliga framsteg har skärpts. Lärare med egna erfarenheter av att arbeta som klassiska dansare samt närheten till ett professionellt kompani skulle skapa bättre förutsättningar för eleverna att utvecklas.

I såväl Luleå som Piteå finns det yrkesdansutövare som efterfrågar daglig träning<sup>12</sup>. Danskonstnärerna i Luleå anser också att kommunens brist på danssalar har en negativ inverkan på deras möjligheter att skapa och utvecklas. Att ständigt arbeta på olika tider, i olika lokaler och ofta i rum med hårda golv och dålig ventilation är både fysiskt krävande och ineffektivt. För dansföreningen Exiled innebär lokalbristen att verksamheten inte kan expandera och att många dansintresserade unga inte får möjlighet att ta del av deras workshops, jams m.m.

I Luleå saknas också en tillgänglig och fungerande scen för dans. Norrbottensteaterns och Luleå Gymnasieskolas scener är bra men kan endast sporadiskt användas som dansgästspelsscener. I Kulturens Hus lilla och stora sal finns det rumsliga och tekniska begränsningar som gör det svårt att ta emot ett brett spektra av dansföreställningar. Enligt kommunens politiker, tjänstemän och representanter för dansområdet har Luleå en stor konst- och kulturintresserad publik som under många år har efterfrågat fler dansföreställningar.

Förutom de lokala dansmiljöernas svagheter finns det behov av regional karaktär. Länet Kulturskolors danspedagoger och danslärare framhåller att de saknar årligt återkommande möjligheter till kompetensutveckling inriktad mot deras arbetsfält (dans i skolan och dans för barn och unga på fritiden). Representanter för danslärarutbildningen vid Luleå tekniska universitet och stiftelsen Institutet Dans i skolan säger att de är medvetna om att danslärarnas fortbildning är ett eftersatt område och att de gärna ser att en regional dansinstitution får uppdraget att ansvara för att målgruppens kompetensutveckling.

Danskompaniet Norrdans (Västernorrland) ingår i NMD (Norrlands Nätverk för Musikteater- och Dans) och har därmed uppdraget att turnera i Sveriges fyra nordligaste län. De senaste åren har kompaniet också fått uppdraget att rikta sig till barn och unga. För att upprätthålla ensemblens kvalitet är det viktigt att professionella dansutövare upplever Norrdans som en intressant arbetsplats. Här är valet av repertoar och koreografer samt möjligheten att synas nationellt och internationellt avgörande faktorer. Norrdans verksamhet omfattar därför även verk för en vuxen publik samt nationella och internationella gästspel. Kompaniets konstnärliga ledare/chef anser att

---

<sup>11</sup> Svenska Balettskolan i Göteborg och Piteå samt Kungliga svenska balettskolan i Stockholm har fått en starkare statlig styrning och tydligare kvalitetskrav.

<sup>12</sup> Daglig träning är ett begrepp som innebär att professionella utövare har möjlighet att kontinuerligt ta del av dansklasser riktade till yrkesdansutövare.

ensemblen har en intresserad publik i Norrbottens län men att det behövs en större kontinuitet för att bredda och utveckla det intresset.

Norrbottens läns fjorton kommuner täcker en fjärdedel av Sveriges yta. Förutom att avstånden mellan orterna är långa finns det stora kulturella skillnader mellan kommunerna som präglar scenkonstarrangörernas val och därmed påverkar möjligheterna till en kostnadseffektiv turnéläggning. I en region som Norrbotten är det särskilt viktigt att det finns ett fungerande arrangörsled med aktörer som samverkar.

Utan en väl förankrad lokal/regional ensemble eller fysisk plats för dans finns det stora risker att dansen blir en relativt osynlig konstform. År 2006-2010 framfördes 411 professionella dansföreställningar i Norrbottens län. Om samtliga produktioner dessutom hade framförts ett antal gånger i en och samma lokal hade det gynnat möjligheterna till ett effektivt publikarbete samtidigt som olika mediers förutsättningar att bevaka föreställningarna hade ökat. I förlängningen hade det bidragit till att dansen hade blivit mer tillgänglig för fler och att kunskapen om danskonst hade blivit större i hela regionen.

### **3.3 Norrbottens läns dansmiljös styrkor**

Norrbottens läns dansmiljö har brister men också många styrkor. Det finns en utbredd pedagogisk verksamhet för barn och unga och en hel kedja av dansutbildningsmöjligheter.

Det finns lång erfarenhet av att producera dans, arrangera turnéer, ansvara för konstnärliga och pedagogiska projekt samt leda stora interkulturella och internationella samarbeten. Många lyfter specifikt fram danssamarbetet inom Barentsregionen som en styrka och i det sammanhanget är Norrbottens läns centrala läge också en fördel.

I länets kommuner finns en vilja att utveckla dansverksamheterna och ge invånarna fler möjligheter till möten med dansen som konstform. Beslutsfattare i Luleå och Piteå uttrycker ett starkt intresse av att bidra till att Norrbottens län får en regional dansinstitution.

Representanter för LKAB och Gällivare kommun ser dansen som en potential i Malmfältens samhällsutveckling och är intresserade av att undersöka hur företaget tillsammans med kommunen kan skapa en plattform för danskonst i länets inland.

Tjänstemän i Haparanda meddelar att man med utgångspunkt från kommunens långa erfarenhet av internationellt samarbete och Haparanda-Torneås stora dansmiljö är angelägen om att diskutera vilken roll Haparanda kan spela i en institution för dansen.

Dansaktörer i och utanför Norrbottens län anser också att regionens mångfald är en styrka. De olika kulturerna, folken, språken, vildmarken och de stora häftiga industrierna gör att många finner regionen intressant och exotisk.

## **4. Analys och förslag**

### **4.1 Dansinstitutionens funktion**

Utredningens syfte har varit att fastställa var i Norrbottens län en dansinstitution med både pedagogisk verksamhet och föreställningsverksamhet bör vara placerad. För att komma fram till ett svar har utredningen försökt ringa in det regionala och nationella dansområdets behov och var i länet det finns både politisk vilja, praktiska förutsättningar och resurser att direkt eller på sikt tillgodose dessa.

Den bild som har vuxit fram är att en regional dansinstitution i Norrbottens län bör:

- ha goda förutsättningar (lokaler, kompetens och ekonomiska resurser) att ta emot gästspel,
- vara en plattform för research, residens och produktion,<sup>13</sup>
- erbjuda dansutövare och en intresserad allmänhet kompetensutveckling och kunskapsbildning inom dansområdet samt möjligheter till dansrelaterade erfarenhetsutbyten,
- vara navet för turnéer, samarbeten och utbyten mellan dansaktörer i länet och i Barentsregionen,
- erbjuda länets kommuner och civilsamhälle stöd i arbetet med att bygga upp och/eller vidareutveckla de lokala dansmiljöerna,
- ge unga danskonstnärer ökade förutsättningar att arbeta och utvecklas inom sitt yrke,
- vara en mötesplats för amatörer och professionella dansutövare,
- vara en aktiv part i den svenska och internationella dansmiljön,
- vara fysiskt närvarande i hela länet.

---

<sup>13</sup> Research – insamling och utforskande av idéer, material m.m. Residens - fördjupade processarbeten  
Produktion – arbetet som leder fram till en komplett föreställning färdig att framföras för en publik.

## **4.2 Dansinstitutionens geografisk placering**

Norrbottnens län är stort. Infrastrukturen bygger i stor utsträckning på att människor färdas från de inre delarna av landet till kusten och vice versa. Mer än 60% av länets befolkning bor i fyrkantområdet (Boden, Luleå, Piteå, Älvsbyn) och ca. 70% bor i eller mindre är en timmes bilresa från Luleå.

De flesta av Sveriges dansaktörer är koncentrerade till storstadsregionerna och på motsvarande sätt finns Norrbottens största dansmiljöer i länets största städer. De flesta som utredningen har haft kontakt med anser att en institution för dans bör ligga i Luleå eller Piteå men poängterar samtidigt att det är mycket viktigt att det blir en regional institution som är synlig och verksam i hela länet.

I Luleå kommun finns en stor gräsrotsmiljö med dansföreningar och informella kluster av utövare. Kommunen har en dansintresserad publik och flera unga danskonstnärer som är aktiva i det nationella och internationella danslivet.

För Luleå kommun är det angeläget att de lokala amatörverksamheterna och professionella utövarna får en fysisk miljö att bedriva dansverksamhet i. Kommunen har också ett stort behov av en lokal där dans som scenkonst regelbundet kan framföras.

I Luleå kommun vill beslutsfattarna skapa en offentlig kulturmiljö där det finns goda möjligheter till ett brett spektra av scenkonstnärliga upplevelser. Idag omfattar miljön Norrbottensteatern och Kulturens Hus. Nu vill man etablera en arena för danskonsten.

I Piteå kommun har man under drygt tio år arbetat med att bygga upp en utbildningsmiljö för dansområdet. I jämförelse med övriga landet är det bara Stockholm som har fler offentligt finansierade dansutbildningar med riksrekrytering. Luleå tekniska universitets dansrelaterade forskning och Institutet Dans i skolans arbete bedrivs också med utgångspunkt från Piteå.

För Piteå kommun är det viktigt att den förberedande dansutbildningens elever men också de övriga utbildningarna får möjlighet att utveckla en stark och nära relation till en professionell konstnärlig dansverksamhet.

I Piteå kommun vill beslutsfattarna utveckla den befintliga dansmiljön och man har bl.a. talat om ett dansväxthus där unga dansare får möjlighet att regelbundet skapa dans under professionell ledning.

Den samlade bilden av Norrbottens läns behov men också vilja av att bidra till länets och i förlängningen landets dansutveckling har resulterat i att utredningen har dragit slutsatsen att Norrbottens läns dansinstitution bör omfatta följande:



- a) Ett regionalt centrum för danskonst/dans som scenkonst som bedrivs med utgångspunkt från Luleå.

För att stärka danskonstens förankring i länets inland föreslår utredningen dessutom att Norrbottens läns landsting och Gällivare kommun tillsammans med LKAB undersöker förutsättningarna att skapa en plattform för research och residens i Gällivare.

- b) Ett regionalt centrum för pedagogiskt arbete inom dansområdet som bedrivs med utgångspunkt från Piteå.

För att stärka dansutbildningsmiljön i Piteå och samtidigt öka landets unga nyutbildade dansares möjligheter till arbete och utveckling föreslår utredningen dessutom att Piteå kommun tillsammans med Norrbottens läns landsting undersöker möjligheterna att etablera ett juniorkompani/projektkompani som med utgångspunkt från Piteå producerar föreställningar och turnerar inom och utanför länet.

### **4.3 Institutionens verksamhet, lokaler och personalbehov**

#### *Institutionens regionala centrum för danskonst/dans som scenkonst*

Det regionala centrumet för danskonst bör redan under projekteringsfasen ha ambitionen att bli en nationell och internationell mötesplats där danskonst skapas, framförs och förmedlas<sup>14</sup> till andra platser i länet, Barentsregionen, övriga Europa och världen.

Centrumet bör vara en plats för lab, research, residens, produktion och gästspel/föreställningar men också omfatta kunskapsbildande och intressefrämjande aktiviteter som utställningar, seminarier, workshops, samtal m.m.

Verksamheten bör regelbundet genomföra konstnärliga projekt där danskonsten agerar i relation till eller interagerar med olika samhällsområden. Centrumet bör också bjuda in och samarbeta med forskare inom olika områden och genom det bidra till att kunskapen om konstens betydelse och/eller roll i samhället ökar.

Centrumet bör vara en resurs för de lokala scenkonstarrangörerna och tillsammans med dem hitta vägar att stärka varje kommuns beredskap att ta emot dansgästspel. Målet bör vara en stabil turnéslinga med många starka arrangörer.

För att säkra danskonstens närvaro i hela länet bör centrumet även omfatta en kontinuerlig C/o-verksamhet som förflyttas från ort till ort. C/o-programmen bör

---

<sup>14</sup> Läs: utbudspresentationer, försäljning, turnéläggning m.m.

innehålla föreställningar av hög kvalité och kringaktiviteter utformade i dialog med kommunerna.

Tillsammans med institutionens pedagogiska centrum bör centrumet för danskonst också genomföra projekt där amatörer tillsammans med professionella skapar och framför dans.

Utanför Sverige finns det flera exempel på gästspelsscener som parallellt med den professionella verksamheten bedriver en amatörverksamhet. Resultatet blir en dynamisk miljö som genom sitt gränssnitt breddar intresset för den konst som skapas och framförs på de aktuella scenerna. Centrumet för danskonst i Norrbottens län bör omfatta en liknande verksamhet men här bygga på ett samarbete mellan institutionen och föreningslivet.

Centrumet för danskonst/dans som scenkonst bör vara centralt beläget och ha en välkomnande arkitektur som öppnar upp för många möjligheter till möten mellan människor. Lokalerna bör på alla sätt vara tillgängliga för både publik och utövare med funktionsnedsättningar.

Byggnaden bör omfatta ett antal danssalar/studios och helst två större scenrum med goda förutsättningar att förändras och anpassas till vitt skilda former av rörelsebaserade, visuella och auditiva konstupplevelser. Lokalerna bör byggas i direkt och kontinuerligt samråd med personer med lång professionell erfarenhet av att producera och turnera med dans som scenkonst och nycirkus.<sup>15</sup>

#### Exempel- ett hus för dans och dans som scenkonst i Luleå kan t.ex. innefatta;

- minst en stor Black Box med minst 8 m i takhöjd och minst 22 m x 14 m golvyta samt strategiskt placerade dörrar så att lokalen kan nyttjas på längden, på tvären o.s.v. Taket bör ha ett omfattande rårssystem som bidrar till rummets flexibilitet. Golvet måste vara sviktande och klara av att bära marksupportade trossar, tyngre saxliftar m.m. Lokalen bör utformas så att den förutom danskonst klarar av att ta emot t.ex. nycirkusuppsättningar där fästpunkter i väggar, tak och (om möjligt dolda dito i) golv är mycket viktiga.
- minst tre danssalar/studios varav en bör ligga i direkt anslutning till black box. Salarna kan ha olika storlekar men minst en bör vara av större modell (14m x 14m eller större) och ha minst 5 m takhöjd. Den största salen får gärna vara utformad som en white box,
- goda ut- och inlastningsmöjligheter samt sidoutrymmen med plats för gästspelande kompaniers scenografi, teknik, rekvisita etc,
- minst sex loger varav två större som är placerade avskilt och kan rymma deltagare i kursverksamheter,

---

<sup>15</sup> Nycirkus, performance art m.fl. uttryck är exempel på scenkonstområden som förutom dans och olika former av interdisciplinära verk bör vara en del av centrumets utbud.

- kontor/kontorsplatser, två mindre konferensrum, en mindre filmsal,
- duschar och bastu i anslutning till loger samt toaletter i anslutning till loger, kontors- och publikutrymmen,
- personalrum/kök med möjlighet att tillreda enklare mat,
- lager för teknisk utrustning, dansmattor m.m,
- en mindre verkstad och ateljé,
- en foajé som öppnar upp för möjligheter att anordna utställningar, publiksamtal m.m.
- en reception/biljettkassa,
- en garderob,
- ett café eller en restaurang och om möjligt lokaler som andra verksamheter med anknytning till området (naprapat, massage, styrketräning etc.) kan hyra.

#### Verksamhetens personal bör omfatta;

En konstnärlig ledare samt administrativ personal, producenter/projektledare, teknisk personal, personer som arbetar med information, marknadsföring och sälj samt receptions-/biljettpersonal. Underhåll, städ m.m. bör köpas in och behovet av garderobspersonal, publikvärdar, bärhjälp etc. bör täckas genom samarbeten med utbildningar, föreningar, Kulturservice m.fl.

#### Övrigt:

Vid en projektering av verksamhetens behov bör möjligheterna till samverkan med Norrbottensteatern och Norrbottensmusiken undersökas. Teknik, ateljéer och verkstäder är exempel på områden där en dansinstitution med egna medel i samverkan med de övriga kan bidra till att samtliga institutioner blir mer kostnadseffektiva.

#### *Institutionens regionala centrum för pedagogiskt arbete inom dansområdet*

Institutionens pedagogiska centrum bör sträva efter att bli en regional, nationell och internationell mötesplats för kunskapsbildning, kompetensutveckling och erfarenhetsutbyten inom dansområdets pedagogiska sfär.

Verksamhetens personal bör hålla sig informerad om pågående forskning, metodutvecklingsarbeten, relevanta projekt m.m. och därefter förmedla ny/intressant kunskap till adekvata målgrupper och/eller allmänheten. Det kunskapsbildande arbetet bör omfatta föreläsningar, seminarier, workshops, konferenser, m.m.

Verksamheten bör ha ett särskilt uppdrag att erbjuda länets danspedagoger och danslärare olika former av kompetensutveckling. Centrumet bör även, enskilt eller i samverkan med andra aktörer, arrangera lokala, regionala, nationella och internationella mötesplatser för erfarenhetsutbyten mellan pedagoger, lärare, forskare och yrkesdansutövare.

Det pedagogiska centrumet bör vara en resurs för de kommuner som har behov och önskemål om att starta eller utveckla dansverksamheter av pedagogisk art. Centrumet

bör också omfatta ett utbud av pedagogiska tjänster som länets kommuner, föreningar m.fl. kan beställa.

Tillsammans med institutionens centrum för danskonst bör det pedagogiska centrumet också genomföra projekt där amatörer tillsammans med professionella skapar och framför dans.

Verksamheten bör också omfatta pedagogiska projekt med dans i relation till olika samhällsområden samt bjuda in och samarbeta med forskare inom olika områden och genom det bidra till att kunskapen om dans och dansens påverkan/betydelse för individer, grupper och olika samhällsområden ökar.

Verksamheten bör bedrivas med utgångspunkt från Acusticum i Piteå

Verksamhetens personal bör omfatta:

En verksamhetsledare, en eller flera konsulenter och en administratör.

#### **4.4 Huvudman**

Utredningen har övervägt olika juridiska huvudmäns fördelar och nackdelar och funnit att i jämförelse med andra möjligheter är aktiebolag ett bra alternativ.

Sedan mitten av 2000-talet finns det en ny form av aktiebolag som begränsar möjligheterna till vinstutdelning. Dessa bolag är uppbyggda som vanliga aktiebolag men är enbart avsedda att användas för verksamheter utan eller med begränsade vinstsyften. Precis som andra aktiebolag kan dessa bolag ha en eller flera ägare. Aktiebolagsformen är väl reglerad i lag och eftersom institutionens eventuella vinst med högsta möjliga sannolikhet blir marginell finns det små risker att institutionens externa stöd omvandlas till vinster för ägarna.

#### **4.5 Finansieringsbehov**

Institutionens pedagogiska och konstnärliga verksamhet kommer tillsammans och på sikt att omfatta ca.24 personers helårsanställningar<sup>16</sup>. Förutom löner kommer institutionen att ha driftskostnader samt behov av verksamhetsmedel. Delar av finansieringsbehoven kommer att täckas av biljettintäkter, avgifter och försäljning av föreställningar, pedagogiska tjänster m.m. Andra delar kommer att vara möjliga att finansiera med projektbidrag från offentliga och privata fonder. Stat, landsting och berörda kommuner bör dock vara de stabila och stora finansiärerna. Utredningen föreslår att man under institutionens projekteringsfas också undersöker möjligheterna till donationer från och långsiktiga samarbeten med större företag.

---

<sup>16</sup> Ca. fem personer som arbetar inom den pedagogiska enheten, ca.femton personer som arbetar inom den konstnärliga enheten och ca. fyra personer som arbetar i den övergripande ledningen.

#### **4.6 Dans i Nord's roll i institutionen**

Dans i Nord har under många år bedrivit stora delar av den verksamhet som institutionens två enheter förväntas bedriva och utveckla. Dans i Nord's namn är också ett väl inarbetat varumärke som man förknippar med kvalitet och tillgänglighet. Det naturliga är därför att Dans i Nord blir den nya institutionen genom att den nuvarande verksamheten omvandlas till två avdelningar med en gemensam och överripande administrativ ledning.

#### **4.7 Organisation**

Institutionen bör oavsett juridisk huvudman ha en styrelse med representanter från ägarna. En vd alternativt institutionschef bör ha det yttersta operativa ansvaret för båda verksamheterna och säkra att institutionens resurser används på bästa möjliga sätt. Den pedagogiska verksamheten bör ha en pedagogisk verksamhetsledare och den konstnärliga verksamheten en konstnärlig ledare. Dessa personer bör sitta i institutionens vd:s/chefs ledningsgrupp.

För att främja att institutionen får god regional spridning föreslår utredningen även att ett råd med lokala representanter med befogenheter att fatta beslut inom det angivna området knyts till institutionens båda verksamheter. Tillsammans med rådet fattar institutionens ledare beslut om var, när och hur olika aktiviteter ska genomföras.

#### **4.8 Institutionens vidgade verksamhet**

Den plattform för research och residens som utredningen föreslår i Gällivare bör vara en självständig verksamhet men en aktiv samverkanspart till den regionala institutionen. Konstnärer som har haft residens i Gällivare kan därefter producera sitt verk i Luleå etc. Plattformen i Gällivare bör ha en internationell profil som förutom samarbetet med centrumet för danskonst i Luleå bör omfatta kontinuerliga dialoger och samarbeten med institutioner och residensverksamheter i andra länder.

Det juniorkompani som utredningen föreslår att man etablerar i Piteå bör vara ett professionellt kompani för unga nyutbildade dansare. Arbetet med att bygga upp ensemblen bör äga rum i dialog med Norrdans som har meddelat att deras dansare under olika perioder kan fungera som mentorer för juniorkompaniets dansare. Norrdans ser också möjligheter till samverkan vid val av koreografer/repertoar m.m.

Det finns ett stort och växande internationellt intresse för dansfilm och produktion av dans för olika medier. Under utredningsarbetet har Luleå tekniska universitet, Institutionen för konst, kommunikation och lärande uttryckt en vilja av att utforma längre kurser inom området. Utredningen föreslår därför att Norrbottens läns landsting undersöker Luleå tekniska universitets samt Filmpool Nord's vilja och möjligheter att skapa en miljö för utbildning och produktion av dansfilm med konstnärlig inriktning.

Slutligen föreslår utredningen att Dans i Nords personal får uppdraget att tillsammans med Haparanda kommun undersöka hur Haparandas stora dansmiljö och internationella erfarenhet kan stärka den blivande institutionens regionala och internationella arbete.

## **Tack**

Utredningen har omfattat ett stort antal möten, telefon- och mailkontakter med människor som genom sina erfarenheter och kunskaper har bidragit med värdefulla synpunkter och idéer. Utredningen riktar därför ett stort tack till;

Anna-Karin Aira, Kultur- och Fritidsförvaltningen Jokkmokk

Emil Alm, dansare och pedagog Luleå/Örebro

Ninnie Andersson, Ltu, Institutionen konst, kommunikation och lärande Piteå

Henry Barsk, Kultur- och fritidsförvaltningen, Övertorneå

Cecilia Björklund Dahlgren, Institutet Dans i Skolan

Johannes Blomqvist, performancekonstnär Luleå

Sofia Breimo, performancekonstnär Umeå/Haparanda

Christina Brinck, Kultur- och Fritidsförvaltningen Jokkmokk

Åke Broström, Kulturförvaltningen Luleå

Marianne Bröms, Kulturförvaltningen Luleå

Christina Degerström, D.A.N.S.

Anders Drugge, Kulturskolan Pajala

Åsa Edgren, Loco World

Margreth Elfström, Danscentrum

Sarah Elfvin, Dansnät Sverige

Lisen Ellard, dansstuderande Sthlm/Luleå

Björn Emmoth, Kulturskolan Kalix

Karin Enberg, Norrbottensmusiken

Conny Enström, Kultur- och Fritidsförvaltningen Jokkmokk

Petra Frank, Dans- och Cirkushögskolan

Camilla Freedman, Kulturskolan Arvidsjaur

Ingrid Granberg, Kultur- och fritidsförvaltningen Boden

Kersti Grunditz, Flockproductions

Siv Gunillasson, Fritids- och kulturnämnden Kiruna

Annika Hansson, Kultur- och fritidsförvaltningen Haparanda

Birgitta Hedeby, Kultur- och fritidsförvaltningen Piteå

Tom Hedman, Svenska Balettskolan Piteå

Monica Hedquist, Barn- och utbildningsförvaltningen Piteå

Lenitha Hedqwist, Nåidans Luleå

Mira Helenius, Norrdans

Lisa Hennix, dansare Luleå

Jaana Hurtig, Studieförbundet Vuxenskolan Haparanda

Karin Höög, Jokkmokks Riksteaterförening

Omar Jakobsson, Kulturnämnden Luleå

Anna Jirstrand Sandlund, Kulturens Hus Luleå

Jerker Johansson, Kulturförvaltningen Gällivare

Helena Jäykke, Jojo Oulun Tanssin Keskus/Oulu Dance Centre

Terttu Korpela, Haparanda

Annika Kronqvist, Sverigefinska Folkhögskolan Haparanda

Kenneth Kvarnström, Helsinki Dance Company

Karin Köhler, Jokkmokks Riksteaterförening  
Anna-Karin Lagneback, Luleå Kulturskola  
Catarina Lahti-Löfström, Kulturskolan Kiruna  
Solveigh Leinan-Hermo, Stellaris Dansteater Hammerfest  
Helena Lejnehed, Luleå Gymnasieskola  
Annica Lomgren, Luleå Kulturskola  
Efva Lilja, Dans- och Cirkushögskolan  
Chatarina Lundmark, Strömbackaskolan Piteå  
Mona Lundström, Kultur- och fritidsförvaltningen Piteå  
Pia Marttinen, Haparanda Teaterförening/Folkets Hus  
Tina Narvaez Martin, Luleå Gymnasieskola  
Susanne Neass, Dansearena Nord Hammerfest  
Helen Nilsson, Luleå Kulturskola  
Anneli Nilsson, Överkalix Riksteaterförening  
Kristina Nilsson, Norrbottensmusiken  
Magnus Nordberg, Nordberg Movement  
Carina Norée, Dansnät Sverige  
Roger Norén, Acusticum Piteå  
Bo Olovzon, Musik- och Dansskolan Piteå  
Matz Palmklint, Teaterhögskolan Luleå  
Erika Pekkula-Pettersson, dansare Piteå/Sthlm  
Karl Petersen, Luleå kommun  
Mats Petterson, LKAB  
Thomas Riklund, Riklund AB  
Maria Ros Palmklint, Norrbottensteatern  
Arja Saastamoinen, Täydenkuun tanssit/Full Moon Dance Festival Pyhäsalmi  
Tapio Salo, Kultur- och fritidsförvaltningen Haparanda  
Marica Sandström-Lindh, Luleå Rytmik & Balettförening  
Hellen Smitterberg, Pustervik Göteborg  
Christina Sundqvist, Kultur- och Fritidsförvaltningen Arjeplog  
Cecilia Suhaid Gustafsson, Atalante  
Virve Sutinen, Dansens Hus  
Anne-Lie Svarvare, Studieförbundet Vuxenskolan Pajala  
Ann-Katrin Sämfors, Kultur- och Fritidsnämnden, Piteå  
Helena Stenberg, Piteå kommun  
Anja Taube, Fritids- och kulturförvaltningen Kiruna  
Christina Tingskog, Tingskogs Dansaktioner  
Jouni Vesa, Exiled Dance Crew Luleå  
Åsa Unander Scharin, Scen- och Sinnesproduktion  
Katarina Wennberg, Svenska Balettskolan Piteå  
Erik Wiedersheim-Paul, Dansnät Sverige  
Fabian Wixe, nycirkusartist Luleå/Frankrike  
Marie Wårell, dansare Luleå/Sthlm  
Thomas Öhrn, Musikskolan Boden



Ett tack riktas även till representanter för studieförbund, kulturskolor, förvaltningar och folkhögskolor som har tagit sig tid att besvara frågorna i utredningens enkät.

**Källor**

Norrbottens läns landstings Kulturplan 2011-2013

NCFE (2008) Rapport Dans i skolan - en kartläggning av dansverksamheten i svenska skolan

Länsstyrelsen Norrbotten, Fakta om Norrbottens län, GCT Luleå 2010

Rapporten är sammanställd av Maria Rydén på uppdrag av Norrbottens läns Landsting.